

Això és ritme!

Rythm is it!, Thomas Grube i Enrique Sánchez Lansch, 2004

El poder de la música i la dansa per a descobrir el talent natural de la gent jove

Aprent amb la música

El director de la Filharmònica de Berlín, Sir Simon Rattle, i el coreògraf Royston Maldoom treballen plegats en un ambiciós projecte educatiu: la representació de *La Consagració de la Primavera* d'Igor Stravinsky amb nois i noies de diferents edats, ètnies i contextos socioeconòmics. *Això és ritme!* és un testimoni del poder de la dansa com a eina per al desenvolupament i el reforç de la personalitat i per a descobrir el talent natural de la gent jove. La pel·lícula, codirigida pel berlinès Thomas Grube i Enrique Sánchez de Gijón, acompanya tres protagonistes adolescents durant els tres mesos que duren els assajos. La Marie està preparant els exàmens per a passar la secundària; Olayinka és un orfe de la guerra que acaba d'arribar a Alemanya de Nigèria, i Martin està lluitant per a vèncer les seves inhibicions. L'equip, convençut que «la música no és un luxe sinó una necessitat, com l'aire que respirem o l'aigua que bevem» (Sir Simon Rattle), perseverarà a ensenyar els primers passos als 239 nens i adolescents; per molts d'ells,

aquest és el seu primer contacte amb la música clàssica. Per l'orquestra també és un moment únic; amb aquesta experiència comença un viatge cap a destins diferents, a l'ambient habitual de la sala de concerts, i inaugura una etapa basada en la responsabilitat social activa.

Una institució musical

La filharmònica berlinesa és una de les institucions musicals més importants de tot el món. Va ser fundada l'any 1882 i els mateixos músics van escollir el director: Ludwing von Brenner. Durant la Segona Guerra Mundial, tot i quedar destruïda i travessar diversos canvis en la direcció, l'orquestra va seguir en actiu, i avui s'investiga la seva relació amb el règim nazi. Des del 1954 fins poc abans de la seva mort, l'any 1989, Herbert von Karajan va assumir la direcció. Amb ell l'orquestra va realitzar un vast nombre de gravacions i de gires internacionals i va produir la banda sonora de *2001: Una Odissea a l'Espai*. També va participar en l'àlbum *Moment of Glory* de la banda de heavy metal dels *Scorpions*. Amb Sir Simon Rattle, de Liverpool,

director de la filharmònica des de 2002, la banda es va establir com a una fundació pública autogovernada, amb el poder per prendre les pròpies decisions artístiques i financeres al marge dels interessos polítics.

Obra mestra o escàndol

Mentre escrivia *L'Ocell de Foc*, Igor Stravinsky va tenir una visió que el va inspirar en la composició de *La Consagració de la Primavera* (Le Sacre du Printemps): «va ser la imatge fugaç d'una noia ballant fins a morir: aquesta visió em va commoure tant que immediatament la vaig descriure al meu amic, el pintor Nikolaus Roerich, i ens vam posar a treballar». El 1910 es va crear el primer esborrany i al final del 1912 la composició estava completa. L'estrena de *La Consagració de la Primavera*, l'any 1923 a París, es recorda com un dels esdeveniments musicals tristament cèlebres del segle XX. A l'inici de l'actuació, el públic, xocat per una proposta tant innovadora, va començar a escridassar, burlar-se i xiular els músics i els ballarins del llegendari grup *Ballet Russes*. Es va generar una violenta baralla

entre partidaris, músics i opositors i la policia va haver d'intervenir per aturar els disturbis. Probablement, el que va molestar el públic va ser, a nivell musical, l'emancipació del ritme, que per a una audiència acostumada a la música del Romanticisme devia sonar caòtic, i una harmonia amb tendència a la dissonància. El tema de l'obra, inspirada en els mites d'arcaics poders naturals d'un ritual precivilitzat col·lectiu, també va contribuir a l'escàndol. La peça va ser popularitzada pel llargmetratge d'animació *Fantasia* de Disney l'any 1940 i es va convertir en una peça de repertori.

Els directors

Thomas Grube i Enrique Sánchez són directors amb experiència en el món dels documentals; els treballs de Sánchez tracten sobre música clàssica, ballet i òpera, i Grube ha realitzat diversos programes sobre música per a televisió. La pel·lícula que els va dur a treballar plegats, *Això és ritme!*, va néixer amb l'objectiu de retratar la nova era de la filharmònica sota la direcció de Sir Rattle, marcada per una tendència a la implicació social a través de projectes educatius. El projecte *Sacre — La Consagració de la Primavera* — els va captivar pels contrastos: «sentíem una curiositat immensa per veure què en sorgiria de la col·laboració entre, per una banda, el coreògraf Royston Maldoom, qui ha estat viatjant durant els últims 30 anys amb una furgoneta ensenyant dansa a nens del carrer, i per l'altra, l'Orquestra Filharmònica de Berlín, símbol de l'alta cultura».

El membres de l'equip de gravació es van integrar al projecte educatiu des del principi, assistint i gravant tots els assajos, quelcom que no s'havia fet mai en tota la història de la filharmònica. Una

part clau del procés de filmació va ser la de fer partícips els joves: «cada dia després dels assajos ens asseiem tots plegats a discutir les experiències del dia», comenta Grube, «la narrativa del film es va anar construint sobre aquest intercanvi».

El resultat de més d'un any de treball i 200 hores de gravació és *Això és ritme!*; una declaració d'amor cap a la música i la passió per la vida mentre el caos és transformat en ordre.

Fitxa tècnica

Tècnics

Director: Thomas Grube i Enrique Sánchez

Productors: Uwe Dierks, Thomas Grube i Andrea Thilo

Guió: Thomas Grube i Enrique Sánchez

Muntatge: Dirk Grau i Martin Hoffman

Fotografia: René Dame i Marcus Winterbauer

So: Pascal Capitolini i Martin Hoffman

Compositor: Karim Sebastian Elias

Música original: Igor Stravinsky

Coreografia: Royston Maldoom

Companyia productora:

Boomtownmedia

Nacionalitat: Alemanya

Durada: 100 minuts

Protagonistes

Simon Rattle

Royston maldoom

Susannah Broughton

Marie Theinert

Martin Eisentraut

Olayinka Shitu

Volker Eisenach

Die Berliner Philharmoniker

Filmografia

THOMAS GRUBE

2005

Imagine (sèrie de TV)

2005

Masters of Performance

2004

Rhythm is it!

2001

Karl Weschke: Myths of a Life

2000

Warschu-Express

ENRIQUE SÁNCHEZ LANSCH

2006

Schuman, Schubert und der Schnee

2005

Imagine (sèrie TV)

2004

Rhythm is it!

2003

Reise zu unerreichbaren Orten,

Eine